

Grete Christensens tale ved Dansk Sygeplejeråds kongres

Taler

Grete Christensen
Formand i Dansk
Sygeplejeråd

Dato

17. maj 2022

Sted

Radisson Blu Scandinavia
Hotel, Aarhu

Sygeplejerske - for livet er vores nye vision og den rummer næsten 80.000 sygeplejerskers forskellige oplevelser i vores sundhedsvæsen såvel i det private, statslige, kommunale og regionale sundhedsvæsen.

Vi holder kongres midt i en utrolig vanskelig tid rent globalt, der er krig i Europa, og mens vi står her er mange af vores kolleger i Ukraine midt i vanskelige prioriteringer i deres hjemland.

Vi er optaget af værdierne i vores fag, vi er stolte af vores fag, vi kan rigtig meget sammen med alle vores gode kolleger, men vi er samtidig presset hårdt på løn og vilkår.

Sygeplejersker har central rolle i velfærdssamfundet Sygeplejersker er en bærende del af vores velfærdssamfund. Gennem hele livet møder sygeplejersken danskerne i skelsættende øjeblikke. Ved livets start. Når man kommer til skade. Når vi selv eller vores nære bliver syge, når alderen trykker, når man bliver ramt af kroniske lidelser, og når man har brug for hjælp til hverdagen.

Derfor har vi i Dansk Sygeplejeråd altid beskæftiget os med at udvikle og forbedre velfærdssamfundet.

For os er et bæredygtigt sundhedsvæsen en af velfærdssamfundets grundpiller.

Velfærdssamfundet er samtidig den aftale, vi i Danmark har med hinanden om, at vi bakker op om og hjælper hinanden.

At vi i fællesskab sørger for, at børnene får en god og tryk start på livet. At de

kan komme i skole. At fællesskabet hjælper, hvis man mister sit arbejde.

Og ikke mindst at der skal være lige adgang til sygepleje og behandling i sundhedsvæsenet, og at vi tager os af de ældste i samfundet.

Det er den 'samfundskontrakt' vi har med hinanden. Som vi alle bidrager til.

Men vores velfærdssamfund er under pres.

Sundhedsvæsenet har udviklet sig til at kunne diagnosticere og behandle flere i vores sundhedsvæsen, men samtidig er der blevet skåret ned på økonomien som har betydet en reduktion i omsorg og sygepleje. Det har også lagt et stort pres på vores medlemmer i deres opgavevaretagelse.

Sundhedsvæsenet er ikke rustet til at håndtere den rivende befolkningsudvikling, hvor der kommer flere ældre og flere med kroniske sygdomme.

Og der mangler medarbejdere til at løfte flere velfærdsopgaver. Både i daginstitutioner, skoler, ældreplejen og i hele sundhedsvæsenet.

Samtidig er der mange andre, vigtige emner som også kræver handling – særligt den ulykkelige situation i Ukraine og klimaforandringerne.

Finansministeren har i sidste uge meldt ud, at Danmarks økonomi er ramt af Putins invasion, og at der skal investeres i grøn omstilling.

Derfor er der en stram økonomisk ramme til sundhed og andre velfærdsområder i de aktuelle forhandlinger om regionernes og kommunernes økonomi. Det kommer vel at mærke oven på mange års underfinansiering af sundhedsvæsenet.

Netop fordi velfærden er under pres, er vi nødt til at se hinanden i øjnene og spørge, hvad det er for et samfund, vi ønsker i fremtiden? Hvad er det for en samfundskontrakt, vi vil have med hinanden?

Som sygeplejersker og borgere ønsker vi fri og lige adgang til sundhedsvæsenet – og vel og mærke til et sundhedsvæsen med høj kvalitet og patientsikkerhed. Vi ønsker, at de ældste borgere får en værdig afslutning på livet. Vi ønsker ligestilling og ligeløn mellem kønnene.

Men det kommer ikke af sig selv.

Faktisk er jeg meget bekymret for den udvikling, jeg har set i sundhedspolitikken de seneste år.

For mens vi venter på en sundhedsreform, en 10-års plan for psykiatrien og en ældrelov, vokser problemerne sig større.

Jo længere tid der går, jo større bliver problemerne. Jo længere arbejdsgivere og politikere lader stå til, jo længere tid der går, uden løsninger på de enorme udfordringer med mangel på personale, den demografiske udvikling og sammenhæng i sundhedsvæsnet – jo større bliver problemerne.

Og i mellemtiden er det ofte sygeplejersker, der ender som den lim, der får sundhedsvæsnet til at hænge sammen.

Det er sygeplejersker, som melder afbud til familiefødselsdagen, for at dække en ekstra weekendvagt.

Det er sygeplejersker i psykiatrien, som i skjul klemmer en ekstra samtale ind og tager en fridag i brug, for at kunne leve op til deres faglighed.

Det er de sygeplejestuderende, som løfter opgaver i praktikken, de ikke føler sig ordentligt klædt på til, mens de kigger langt efter deres kliniske vejleder.

Og det er de sygeplejefaglige ledere, som knokler for at holde sammen på deres afdelinger.

Mangel på sygeplejersker er den største udfordring. Mangel på sygeplejersker og andet sundhedspersonale er den absolut største udfordring i sundhedsvæsnet i dag.

Det går ud over patientsikkerheden, og det går ud over arbejdsmiljøet.

Vi har for nylig spurgt sygeplejerskerne på de medicinske afdelinger, om de har oplevet konsekvenser af at være for få sygeplejersker på arbejde.

92 procent af dem svarede, at de havde oplevet forringet sygeplejefaglig kvalitet. Næsten halvdelen havde oplevet, at en patients tilstand blev forværret. Og hver fjerde havde oplevet at der opstod en livstruende situation for en patient.

Hver fjerde! Det er simpelthen ikke i orden!

Det er ikke i orden, for de mennesker, som har brug for sundhedsvæsnet. Og det er ikke i orden for det sundhedsfaglige personale, som må gå hjem fra arbejde og vide, at de ikke kunne give patienterne og borgerne den sygepleje og behandling, de havde brug for.

Derfor hviler der et særligt stort ansvar på vores hovedarbejdsgivere i regionerne, som har brug for sygeplejersker i næsten alle hjørner. De har også brug for specialuddannede sygeplejersker til såvel hygiejne, intensiv, anæstesi, kræft og psykiatriske områder.

Men også et ansvar på de kommunale arbejdsgivere som i øjeblikket ansætter endnu flere sygeplejersker for at kunne løfte de store sundhedsfaglige arbejdsopgaver.

Hvis arbejdsgiverne ikke lytter til sygeplejerskernes ønsker om fag, løn og vilkår, så vælger de at søge andre steder hen, og det kunne være til undervisning i det statslige område eller til arbejde i almen praksis hvor de praktiserende læger hele tiden opfordres til at ansætte flere medarbejdere.

Der må og skal findes holdbare løsninger på manglen på sygeplejersker. Det er en bunden opgave for politikere og arbejdsgivere.

Og det bør være den vigtigste prioritet i en sundhedsreform.

1000 flere sygeplejersker Jeg vil gerne kvittere for, at regeringen i 2019 har afsat 600 millioner om året til, at der kan ansættes 1.000 flere sygeplejersker på hospitalerne.

Men det er ikke nok at sætte penge af til at ansætte flere sygeplejersker. Det kræver en aktiv indsats fra arbejdsgiverne at skabe attraktive løn og arbejdsvilkår. Der er mange gode og halvgode forklaringer på, hvorfor regionerne ikke kom i

mål med de 1000 sygeplejersker med udgangen af 2021. Men fakta er, at de kun nåede 211.

Vi vil i Dansk Sygeplejeråd gerne være med til at finde løsninger på manglen på sygeplejersker.

Vi mener også, at vi har nogle ret gode bud på det. Dem har vi samlet i 12 konkrete anbefalinger til at løse manglen på sygeplejersker, som hele folketinget, regeringen og arbejdsgiverne har fået.

Hvis I ikke allerede har læst udspillet, kan jeg løfte sløret for, at det starter med at give sygeplejerskerne en ordentlig løn.

Og så skal der gøres noget ved arbejdsvilkårene. Der skal være sammenhæng mellem privatliv og arbejdsliv. Der skal være tid til faglig ledelse. Tid til at blive godt introduceret til arbejdslivet som sygeplejerske, når man er nyuddannet.

Vi skal sikre kvalitet og sammenhæng I regeringens udspil til en sundhedsaftale foreslår de at nedsætte en robusthedskommission, for at løse manglen på sundhedspersonale. Vi deltager selvfølgelig meget gerne i arbejdet.

Men faktisk er der rigtig meget man kan gøre nu. Det er bare at sætte i gang, og det kan ikke gå for hurtigt.

Sygeplejerskerne har været robuste på sundhedsvæsnets vegne alt for længe, også når de fleste andre personalegrupper var gået hjem.

Vi har ventet på en sundhedsreform siden før sidste valg. Vi har talt og talt om udfordringerne i sundhedsvæsnets.

Der er nogle virkelig gode elementer i det udspil til sundhedsreform, regeringen nu er kommet med.

Især vil jeg fremhæve forslaget om et selvstændigt virksomhedsområde til sygeplejersker.

Det er en anerkendelse af sygeplejerskernes faglighed og kompetencer, og det er

til stor fordel for borgerne, især i kommunerne, som vil opleve mindre ventetid og mere kvalitet.

Det har vi kæmpet hårdt for i Dansk Sygeplejeråd.

Som direktøren i Styrelsen for Patientsikkerhed flot formulerer det: Sygeplejefaget har udviklet sig voldsomt siden 1933, hvor vi fik vores autorisation, men lovgivningen er ganske enkelt ikke fulgt med den faglige udvikling.

Jeg er helt enig. Og jeg ser meget frem til at denne del af sundhedsreformudspillet bliver til virkelighed.

Det er også godt, at regeringen foreslår, at der laves kvalitetsplaner for det nære sundhedsvæsen.

Det er nødvendigt for at sikre mere ensartethed på tværs af kommuner og skabe grobund for mere sammenhæng mellem det, der sker på sygehusene og i kommunerne.

Ved siden af det arbejder socialministeriet med, at vi skal have en ny ældrelov, som skal sætte kommunerne mere fri.

Jeg har sagt til både ældreministeren og til sundhedsministeren: Ældreområdet er sundhed. En sundhedsreform og en ældrelov skal hænge sammen.

For der så mange gode intentioner i begge dele - om at flytte behandlingen tæt på borgerne, at sørge for, at flere kan blive i hjemmet og at de ældste borgere får den hjælp, de har brug for.

Men hvordan sikrer vi kvalitet og sammenhæng på tværs af 5 regioner og 98 kommuner?

Det må ikke være dit postnummer, din alder eller din økonomi, som er afgørende for, om du får den sygepleje og behandling, du har brug for.

Derfor er det afgørende, at kvalitetsplanerne for kommunerne bliver både ambitiøse og forpligtende. Og at regeringen husker sygeplejen i ældreloven, for

mange ældre er også syge.

Omsorg er fraværendeOmsorgen er blevet fraværende i vores sundhedsvæsen, så det vil vi arbejde med i den kommende kongresperiode.

Det handler om værdien af sygepleje og omsorg.

For nylig har Etisk Råd været med til at rejse debatten om, hvad der er vigtigt i sundhedsvæsenet. I foråret har de peget på, at når der er travlt, så er det ofte tid til omsorg, der forsvinder først.

Den bold skal vi gribe.

Allerede på sidste kongres besluttede vi at arbejde med fagligt forsvarlige normeringer. Det har været et meget vigtigt arbejde. Vi har støttet et forskningsprojekt i Region Sjælland, som har vist – sort på hvidt – at antallet af sygeplejersker per patient har betydning for, om patienterne overlever.

Som vi sagde, sidst vi var på folkemøde: En sygeplejerske mere gi'r liv til flere.

Og en af de mange dygtige forskere i sygepleje, Tove Lindhardt, har været med til at starte et netværk for forskning i Fundamentals of Care.

De forsker i værdien af den grundlæggende sygepleje. Og hvilken betydning det har for patienterne, når der ikke er tid til, at sygeplejerskerne kan nå at udføre den sygepleje, som de ved er nødvendig.

Det er begyndelsen på at skabe et dansk evidensbaseret grundlag for at prioritere tid til sygepleje.

Og det understreger de alvorlige konsekvenser af manglen på sygeplejersker.

Jeg har sagt det før, og jeg siger det igen: Mangel på sygeplejersker er det største problem i sundhedsvæsenet i dag.

For uanset om vi taler om pukkelafvikling i sundhedsvæsenet, om selvstyreende teams i kommuner eller om fagligt forsvarlige normeringer. Så er det en

forudsætning at der findes løsninger på sygeplejerskemanglen.

Og som jeg sagde tidligere: Det starter med løn.

Vi har kæmpet for en løn, der svarer til vores uddannelsesniveau, opgaver og ansvar i mange år.

Men under OK21 blev der sat ny ild i vores kamp for ligeløn.

Da vi for et år siden stod midt i overenskomstforhandlingerne, sagde sygeplejerskerne stop. Der skulle reel økonomisk anerkendelse af deres kompetencer på bordet, hvis de skulle sige ja til en ny overenskomst.

Vi havde sammen med de øvrige organisationer i forhandlingsfællesskabet forberedt et traditionelt forhandlingsforløb og aftalt, at vi efterfølgende ville gå til politikerne i samlet flok for at få sat fokus på udfordringerne med ligeløn og lavtløn.

Men sygeplejerskerne ville det anderledes.

De havde leveret en kæmpe indsats under corona. Og den forskning om konsekvenserne af tjenestemandreformen, som vi var med til at sætte i gang, slog fast, at sygeplejersker får en lavere løn end traditionelle mandefag med samme uddannelsesniveau.

I kender forløbet, så det vil jeg ikke dvæle ved nu. Men jeg vil gerne sætte nogle ord på, hvad OK21 har betydet for vores fællesskab.

LigelønKampen for ligeløn er ikke ny.

Men med #metoo er der slået hul i muren. Der er sket et skifte i samfundet. Kvinder har sagt nej til de mænd – og systemer, der mener, at en hånd på låret fra chefen er ok. Kvinder har sagt nej til sex uden samtykke.

Og vi siger nej til uligeløn.

Den brede befolkning er enige med os i, at det ikke længere er okay, at vi bliver betalt mindre for vores arbejde, fordi vi for 50 år siden blev vurderet mindre værd end mændene.

Det skal være en del af den samfundskontrakt, som jeg nævnte i starten af min tale.

Derfor vil jeg også gerne sige, at jeg har en klar forventning til regeringen og Folketinget på dette område.

I kølvandet på lønstrukturkomiteen skal der ske politisk handling. Det kræver først og fremmest, at der sættes penge af til at skabe ligeløn i Danmark.

Det kan ikke gøre med et snuptag. Men over en periode på de næste 5 til 10 år bør målet være at sikre ligeløn for sygeplejersker og andre kvindedominerede faggrupper med et tilsvarende lønefterslæb. Det handler både om ligestilling og sundhedsvæsenet.

Vi skal bruge, det vi har lært af OK21I en tid hvor individualisering og ”hvad kan vi gøre for dig” fylder i mange fagforeninger har sygeplejerskerne med kampen for ligeløn vist, at det er når vi samles om en fælles sag, at fagforeningsarbejdet er mest meningsfuldt.

Det er, når vi samles om en sag, som er større end os selv, at vi skaber engagement og drivkraft.

Og det er det engagement som i sidste ende er afgørende for, hvilke resultater vi kan skabe for medlemmerne. Og som gør sygeplejerskerne til sådan nogle fantastiske kolleger at dele fag med.

For det er fantastisk at få lov at være formand for en faggruppe, som på den måde står sammen om og for hinanden.

Med handlingsprogrammet slår vi fast, at arbejdet for en bedre løn har høj prioritet i den kommende kongresperiode.

For at nå vores mål skal vi bruge det, vi har lært af OK21.

For mig står tre ting klart:

For det første har kampgejsten fra de mange aktivistiske sygeplejersker været helt central for at få sat ligeløn på dagsordenen.

For det andet var den aktivisme, som medlemmer og især tillidsrepræsentanter og fællestillidsrepræsentanter godt understøttet af kredsene – planlagde under OK21 en uundværlig opbakning for os, når vi mødtes med arbejdsgiverne eller politikerne.

Jeg ved, at det var virkelig hårdt arbejde. Men det er det værd, for at vi kan vise befolkningen og politikerne at vi står sammen.

For det er tredje pointe: Det er nødvendigt at vi står sammen. Vi skal have plads til uenigheder og diskussion i organisationen. Men vi skal stå sammen udadtil og tale med én samlet stemme, hvis vi skal nå vores mål.

Det betyder ikke, at strejken og OK21 ikke har haft negative konsekvenser. Det kan vi se på medlemstallet. Og på det budget vi har på programmet på fredag.

Vi skal sørge for, at sygeplejerskerne kan se værdien af, at vi står sammen i et stærkt fællesskab i Dansk Sygeplejeråd.

Det kræver, at vi bliver ved med at udvikle organisationen. Vi skal tænke nyt og vi skal finde nye måder at kombinere de formelle veje til indflydelse med aktivisme og et levende medlemsdemokrati.

Jeg ved også, at det var én af grundene til, at mange af jer, som er nye i kongressen, stillede op til kredsbestyrelserne.

Tak for det! Det er så dejligt, at I vil bruge jeres kræfter i fællesskabet.

Jeg glæder mig til, at vi de kommende dage har god tid til at tale med hinanden og træffe beslutninger, der bringer organisationen videre.

For vi har en vigtig opgave med at styrke vores fællesskaber.

Dem af jer, som har været med i mange år, ved det allerede: Jeg er overbevist om, at vi står stærkest sammen. Det gælder både som én fagforening, der samler alle sygeplejersker.

Og det gælder i de kampe, vi tager sammen med andre.

Denne kongresperiode har også været den første periode med vores nye hovedorganisation, Fagbevægelsens Hovedorganisation.

Jeg er ikke i tvivl om, at det var det rigtige valg for Dansk Sygeplejeråd at gå med i FH.

Selvfølger er der emner, hvor vi ikke er helt enige med alle de andre organisationer. Men så taler vi om det. Og finder løsninger, som fungerer for alle.

Det betyder, at vi står meget stærkere med en samlet stemme overfor politikerne.

Under coronapandemien løftede FH en kæmpe opgave med at sikre arbejdsforholdene under nedlukningerne – i utallige trepartsforhandlinger. For eksempel om arbejdsmiljøet.

Og Lønstrukturkomitéen er også blevet en realitet ved hjælp af FH's opbakning.

Jeg er ikke i tvivl om, at vi står stærkere inden for fællesskabet end uden for.

Vi indgår i fællesskaber i alt hvad vi laver. Med de nordiske sygeplejersker i SSN, i Europa i EFN og globalt i ICN.

Særligt med vores nordiske kolleger har vi et tæt sammenhold, hvor vi støtter hinanden i de udfordringer i sygeplejerskernes arbejdsliv, som vi møder i hele Norden, og det er også en glæde at formanden for de svenske sygeplejersker og andre sundhedsprofessionelle Sineva har fundet vej hertil i dag.

Herhjemme er Sygehussamarbejdet og Sundhedskartellet helt essentielle for vores arbejde for et stærkt sundhedsvæsen, for lighed i sundhed og for gode arbejdsvilkår til medarbejderne i sundhedsvæsnet.

Og vigtigst af alt er der de fællesskaber, vi har med hinanden. Om det er i ligelønsgruppen, i et fagligt selskab, i et nyt netværk for APN-sygeplejersker eller i kredsen.

”Se dig godt omkring – alt det der er sket, skyldes solidaritet”

Det er en sætning fra sangen i dag, som jeg synes går rent ind.

I beretningen har vi på lidt over 40 sider forsøgt at samle alt det, der sket de sidste fire år.

Corona: Vi kan være stolte af vores indsats. Jeg vil gerne fremhæve den indsats, sygeplejerskerne gjorde under coronapandemien.

Det er helt ufatteligt at tænke tilbage på nu. For bare to år siden stod vi midt i det første danske udbrud af corona. Og sygeplejersker stod sammen med resten af sundhedspersonalet helt i front.

Jeg er enormt stolt af det arbejde og det store mod, sygeplejerskerne udviste i de måneder – og under hele pandemien.

Der blev krævet mere af sygeplejerskerne, end det var rimeligt at forvente.

Derfor var vi også alle sammen i organisationen på overarbejde.

Vi stod vagt om medlemmerne, når vi gang på gang måtte råbe op om mangel på værnemidler. Og på vores opfordring kom der en national indsats for mennesker med senfølger efter Covid-19.

På tværs af Kvæsthuset, kredse, fællestillidsrepræsentanter, tillidsrepræsentanter og arbejdsmiljørepræsentanter hjalp vi medlemmerne med at navigere i retningslinjer som skiftede fra dag til dag.

Jeg synes også godt, vi kan være stolte over den indsats, vi leverede for medlemmerne i den periode.

2020 blev anderledes end vi troede. Vi troede, at vi skulle have fejret

sygeplejerskerne i det internationale sygeplejerske-år - Year og the Nurse. Virkeligheden blev en anden.

Men selvom de sidste fire år har været præget af en pandemi og en historisk lang strejke, synes jeg beretningen viser, hvor meget vi kan rykke sammen. Og hvor mange resultater vi i fællesskab kan skabe for medlemmerne.

Jeg har kun nået at nævne en brøkdel.

Man kunne også have nævnt den nye uddannelse til APN-sygeplejerske, specialuddannelsen i borgernær sygepleje, de sygeplejefaglige lederes nye titler og meget andet.

Kan vi så hvile på laurbærrene nu? Selvfølgelig ikke.

Kampen fortsætter for ligeløn og gode arbejdsvilkår. Vi har store opgaver foran os i Dansk Sygeplejeråd. Sammen skal vi fortsætte kampen for en ordentlig løn og gode arbejdsvilkår – også for de studerende.

Sammen skal vi sikre sygeplejerskerne en stærkere stemme – også på ledelsesniveau. Sammen skal vi udvikle vores fag til gavn for borgere og patienter. Det starter allerede på sygeplejerskeuddannelsen.

Og sammen skal vi skabe en organisation, hvor medlemmerne oplever et levende, handlekraftigt og nærværende fællesskab.

Det glæder jeg mig til at tage fat på sammen med jer – og alle aktive i vores organisation. Medlemmer, tillidsrepræsentanter, fællestillidsrepræsentanter og arbejdsmiljørepræsentanter.

Vi starter nu. De kommende dage skal vi lægge sporene til de næste fire års arbejde for sygeplejerskerne.

”Vi laver ikke verden om med et slag, vi laver verden om hver eneste dag”.

Tak for ordet.

Kilde

dsr.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Fagbevægelsen, Krigen i Ukraine 2014/2022-, Politisk tale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/grete-christensens-tale-ved-dansk-sygeplejerads-kongres>